ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟ ΠΑΡΣΙΜΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

(Ἀπὸ ἕνα παληὸ χειρόγραφο, τὸ ὁποῖο ἀνεκάλυψε τελευταῖα ὁ Ρουμάνος ἱστορικὸς καὶ πρωθυπουργὸς κ. Γιόργκα).

ΙΑ τὴν ἅλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τὴν τραγικὴ ἡμέρα τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453, ἔχουν γραφεῖ ὡς τώρα ἄπειρα πράγματα. Τελευταῖα ὅμως ὁ σοφὸς Ρουμάνος ἱστορικὸς καὶ πρωθυπουργὸς κ. Γιόργκα ἀνακάλυψε ἕνα σπουδαῖο παληὸ χειρόγραφο, στὸ ὁποῖο κάποιος αὐτόπτης μάρτυς τοῦ δράματος τῆς 29ης Μαΐου, διηγεῖται λεπτομερῶς τὴν τραγικὴ λύσι του. Ἀπὸ τὸ χειρόγραφο αὐτὸ παίρνουμε τὸ τελευταῖο μέρος τῆς σκηνῆς, δηλαδὴ τῆς ἁλώσεως :

«Ἰὴν παραμονὴ τῆς ἁλώσεως, γράφει ὁ ἄγνωστος χρονικογράφος, ὁ Μωάμεθ, βλέποντας ὅτι εἶχαν σκοτωθεῖ ἀναρίθμητοι Τοῦρκοι κι' ἀκούγοντας καταπληκτικὰ πράγματα γιὰ τὸν ἡρωϊσμὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, δὲν κοιμήθηκε ὅλη νύχτα. Συζήτησε μὲ τοὺς στρατηγούς του γιὰ τὴν κατάστασι καὶ στὸ τέλος ἀποφάσισε νὰ λύση τὴν πολιορκία καὶ νὰ φύγη τὴν ἴδια νύχτα. Ἀλλὰ ἡ θέλησι τοῦ Θεοῦ ἦταν ἄλλη κι' ἡ ἀπόφασι αὐτὴ τοῦ Μωάμεθ δὲν πραγματοποιήθηκε.

Ἐξάφνα πρὶν φέξει ἀκόμα, πυκνὴ ὀμίχλη ἁπλώθηκε σ' ὅλη τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ ἄρχισαν νὰ πέφτουν χοντρὲς σταλαγματιὲς βροχῆς, μεγάλες σὰν μάτι βωδιοῦ καὶ κατακόκκινες σὰν τὸ αἷμα. Ἡ σταλαγματιὲς αὐτές, πέφτοντας κατὰ γῆς, ἔλυωναν πολὺ ἀργά.

Ὅλοι ἐτρόμαξαν φοβερὰ ἀπὸ τὸ ἀνεξήγητο αὐτὸ φαινόμενο. Ὁ Πατριάρχης μάλιστα τὸ ἀπέδωσε στὴ θεϊκὴ ὀργὴ καὶ ἐπανέλαβε τὶς παρακλήσεις του στὸν αὐτοκράτορα νὰ ἐγκαταλείψη τὴν πόλι :

— Γνωρίζεις πολὺ καλά, χριστιανικώτατε βασιλέα, εἶπε στὸν Κωνσταντῖνο, τί ἐπροφήτευσαν οἱ σοφοὶ γιὰ τὴν τύχη αὐτῆς τῆς πολιτείας. Ἡ προφητεῖες πραγματοποιοῦνται τώρα. Ὁ οὐρανὸς κλαίει μὲ αἱμάτινα δάκρυα, προαναγγέλλοντας τὸ τέλος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Γι' αὐτὸ σὲ παρακαλοῦμε, ἄφησε τὴν πόλι, γιὰ νὰ μὴ χαθοῦμε ὅλοι μας.

***

Τὸν ἴδιο καιρὸ ὁ Μωάμεθ, βλέποντας τὴν ὀμίχλη ποὺ ἁπλώνοταν πάνω ἀπὸ τὴν πόλι, ρώτησε γιὰ τὴ σημασία της τοὺς σοφούς του, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἀποκρίθηκαν ὅτι ἡ ὀμίχλη εἶνε σημεῖο τῆς καταστροφῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐχάρηκε πολὺ γι' αὐτὸ καὶ βέβαιος πειὰ πὼς θἀπαιρνε τὴν Πόλη, διάταξε ν' ἀρχίσουν ἀμέσως ἡ πολεμικὲς ἑτοιμασίες. Ἔτσι ἀνήμερα στὶς 29 Μαΐου ἡ ἐπίθεσι τῶν ἀπίστων ἄρχισε μὲ μεγάλη ὁρμὴ καὶ δύναμι.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος θέλησε νὰ συγκρατήση τὸ χείμαρρο τῶν Τούρκων καὶ χύθηκε ἐναντίον τους ἔφιππος, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι.

Ἔγινε τότε ἕνα τρομερὸ ἀνακάτεμα Ἑλλήνων καὶ Τούρκων καὶ φριχτὴ σφαγή.

Κατὰ τὴν αἱματηρὴ αὐτὴ σύγκρουσι, ὁ Φλαμπουράρης τοῦ Μωάμεθ, Μουσταφᾶς, ὁ ὁποῖος ἦταν πελώριος στὸ κορμὶ καὶ γενναῖος, ὥρμησε κραυγάζοντας ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἄνοιξε δρόμο ἀνάμεσά τους, σκοτώνοντας καὶ κατακερματίζοντας καὶ ρίχτηκε μὲ τὸ κοντάρι του ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος. Ἀλλὰ ὁ Κωνσταντῖνος ξέφυγε τὸ χτύπημα, προτάσσοντας τὴν ἀσπίδα του κι' ἔπειτα μὲ τὸ σπαθί του ἄνοιξε στὰ δυὸ τὸ κεφάλι τοῦ Φλαμπουράρη.

Μόλις ἀντελήφθησαν τὸ θάνατο τοῦ Φλαμπουράρη οἱ Τοῦρκοι, ἄρχισαν νὰ θρηνοῦν καὶ νὰ σκούζουν :

— Φλαμπουράρη !.... Φλαμπουράρη !....

Κι' ὁ ἴδιος ὁ σουλτᾶνος Μωάμεθ, ὅταν ἔμαθε τὸ θάνατο τοῦ Φλαμπουράρη του ἔκλαψε πικρά, γιατὶ τὸν ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ γιὰ τὴ φρόνησι καὶ τὴ γενναιότητά του. Θέλοντας λοιπὸν νὰ ἐκδικηθῆ γιὰ τὸ θάνατό του, ρίχτηκε μὲ μεγαλείτερες δυνάμεις ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος, διατάζοντας τοὺς πολεμιστάς του ἢ νὰ τὸν πιάσουν ζωντανὸν ἢ νὰ τὸν σκοτώσουν, ἔστω κι' ἂν ἐπρόκειτο γι' αὐτὸ νὰ σκοτωθοῦν ὅλοι.

Ἀλλὰ οἱ στρατηγοὶ καὶ προύχοντες Ἕλληνες, βλέποντας ὅτι ἡ ἐπίθεσι γινόταν μὲ λύσσα ἐκ μέρους τῶν Τούρκων, ἐτράβηξαν τὸν αὐτοκράτορα κατὰ μέρος, γιὰ νὰ μὴ χαθῆ ἄδικα. Τότε ὁ Κωνσταντῖνος, κλαίγοντας πικρά, τοὺς εἶπε:

— Ἀφῆστε με, ἀδελφοί μου, νὰ πεθάνω μαζύ σας γιὰ τὴ χριστιανικὴ πίστι, ὅπως τὸ ἔχω ὑποσχεθεῖ.

Οἱ ἄρχοντες ὅμως τῆς Πόλης τὸν παρέσυραν μακρυὰ ἀπ' τὸ μέρος τῆς ἀλληλοσφαγῆς καὶ τὸν συμβούλεψαν νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Πόλη. Μὰ ὁ αὐτοκράτωρ ἀρνήθηκε.

— Ὄχι, εἶπε, θὰ πεθάνω ὑπερασπίζοντας τὴν Πόλη !

Κι' ἔτσι, συγχωρῶντας καὶ φιλῶντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον γιὰ στερνὴ φορά, διευθύνθηκαν πρὸς τὸ ἄνοιγμα τοῦ κάστρου, ὅπου βρισκόταν ὁ στρατὸς τοῦ Μπαλταουγλῆ πασᾶ. Συγκρούσθηκαν ἐκεῖ μὲ τοὺς Τούρκους καὶ στὴ μάχη αὐτὴ σκοτώθηκαν πολλοὶ χριστιανοί, πρόκριτοι καὶ καπεταναῖοι.

Τρεῖς χιλιάδες Τοῦρκοι εἶχαν μπεῖ τώρα μέσα στὴν ξακουσμένη πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντίου, ἀναζητῶντας ποντοῦ τὸν χριστιανὸ αὐτοκράτορα.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος, μόλις ἔμαθε πὼς χάθηκε ἡ Πόλη, πῆγε στὴν Ἁγία Σοφία, ρίχτηκε στὸ δάπεδο γονατιστὸς καὶ θρηνῶντας μὲ πικρὰ δάκρυα, ζητοῦσε ἀπ' τὸν Κύριο συγχώρησι τῶν ἁμαρτιῶν του. Ἔπειτα ζήτησε συγνώμη ἀπὸ τὸν Πατριάρχη κι' ἀπ' ὅλους τοὺς ἄρχοντας, τοὺς στρατηγοὺς καὶ τὸ λαὸ ποὺ τὸν τριγύριζαν, σταυροκοπήθηκε καὶ μετάλαβε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων.

Ἦταν μιὰ στιγμὴ συγκινητικὴ καὶ δραματικωτάτη. Ὅλοι κλαίγανε. Τέλος ὁ αὐτοκράτωρ βγῆκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ φώναξε στὸ λαό του :

— Ὅποιος θέλει νὰ ὑποφέρη γιὰ τὴν ἅγια θρησκεία μας καὶ τὴν ἐκκλησία, ἂς μὲ ἀκολουθήση !

Ἀνέβηκε κατόπιν στ' ἄλογό του καὶ διευθύνθηκε στὴ Χρυσὴ Πύλη γιὰ νὰ συναντήση τὸν ἴδιο τὸ Μωάμεθ, ἔχοντας μαζύ του τρεῖς χιλιάδες στρατιῶτες μονάχα. Ἐκεῖ ὅμως βρῆκε πολυάριθμους Τούρκους νὰ τὸν περιμένουν. Χτυπήθηκε μαζύ τους κι' ἔχασε πολλοὺς δικούς του. Μολαταῦτα προσπάθησε νὰ περάση τὴν Πύλη γιὰ νὰ φτάση στὸ μέρος ποὺ βρισκόταν ὁ Μωάμεθ, θέλοντας νὰ τὸν σκοτώση μὲ τὸ χέρι του καὶ νὰ ἐκδικηθῆ τὸ χριστιανικὸ αἷμα. Ἀλλὰ ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν πτωμάτων, δὲν μπόρεσε νὰ περάση. Οἱ Τοῦρκοι τὸν κυκλώσανε τότε κι' ἄρχισε ἄγρια σφαγή. Ὁ αὐτοκράτωρ πολεμοῦσε σὰν λιοντάρι. Τέλος ὅμως, δέκα μαζὺ σπαθιὰ τὸν χτύπησαν καὶ κυλίστηκε κάτω ἀπὸ τὸ ἄλογό του νεκρός !

Ἔτσι χάθηκε ὁ αὐτοκράτωρ τῶν ὀρθοδόξων γιὰ τὴν πατρίδα καὶ τὴν πίστι.

Οἱ Τοῦρκοι ἔγιναν πειὰ κύριοι τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων κι' ἄρχισαν τὴ διαρπαγή. Ἡ ἐκκλησίες πατήθηκαν κι' ἐληστεύθηκαν, οἱ παπάδες καὶ οἱ καλόγεροι κρεμάστηκαν ἢ ρίχτηκαν στὴ σφαγὴ σὰν τὰ πρόβατα, ἡ γυναῖκες, τὰ κορίτσια κι' ἡ χῆρες ἀτιμάστηκαν !...».

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος.

φυλλα, ξέρετε... ξέρετε, λέω. τί κάνοιν; Βάζουν φωτιὰ στὰ τόπια, μπουρλότο, δυναμίτη. Σὲ τινάζουν στὸν ἀέρα. Ἔτσι μὲ τίναξαν καὶ μένα. Καὶ μπράφ ! ἔπεσα μέσα στὴν ἀγκαλιά της !... Πελάγωσα... Χάθηκα !... Λαμπάδιασα !...

— Λίγο νερὸ γρήγορα ! φωνάζω. Λίγο νερὸ καὶ καίγομαι !...

Κι' αὐτή; Αὐτὴ ρίχνει λάδι στὴ φωτιά. Σὰν ἀναμένο σίδερο κολλᾶνε τὰ χείλη της στὰ δικά μου. Πυρκαγιὰ !... Μόλις ἀκούω τὴ φωνή της:

— Σ' ἀγαπῶ !...

— Κι' ἐγὼ σ' ἀγαπῶ !...

— Θέλεις νὰ γίνης δικός μου;

Ἤθελε καὶ ρώτημα; Φώναξα ἕνα «ΝΑΙ», π' ἀκούστηκε σὰν κανονιὰ τῶν 42. Σὲ μιὰ βδομάδα παντρευόμαστε. Ἔκανα διάνα; Ἔκανα γκάφα; Θὰ μοῦ βγῆ σὲ καλό; Διάλεξα τάχα καλὸ καρποῦζι; Καὶ χωρὶς... βούλα μάλιστα, χωρὶς μαχαῖρι... Νὰ δοῦμε... Ἔρωτας εἶν' αὐτός... Γάμος εἶν' αὐτός... Λαχεῖο !...

ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΠΕΡΟΣΟΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΗΣ ΗΛΕΙΑΣ

— Ἀπὸ ροφὸ κεφάλι κι' ἀπὸ συναγρίδα μέση.

— Ἀπὸ παπᾶ στὸ σπίτι σου, κάλλιο χωροφύλακα.

— Ἔφαγε ὁ ζαρίφης ἕνα αὐγὸ κι' ἄλειψε ὅλη τὴν πλάτη του.

— Ἔχει ὁ τοῖχος αὐτιὰ κι' ὁ λόγγος μάτια.

— Ἡ τριχιὰ τρώει τὴν πέτρα.